

Sygn. akt II UK 274/18

## POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku M.P.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.  
o prawo do emerytury,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 13 czerwca 2019 r.,  
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 marca 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża wnioskodawcy kosztami pełnomocnika organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz radcy prawnego R.F. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego, udzielonego z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 marca 2018 r., sygn. akt III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z odwołania M.P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B. – zmienił zaskarżony apelacją organu rentowego wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 8 czerwca 2017 r., sygn. akt VI U [...], w punkcie 1 i 2 i oddalił odwołanie M.P. od decyzji organu

rentowego z dnia 11 maja 2016 r., w której ZUS odmówił przyznania ubezpieczonemu M.P. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego ubezpieczony zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano, że „zachodzi potrzeba dokonania wykładni powołanych przepisów prawa a skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona”. W ocenie autora skargi jego skarga „jest w stanie faktycznym i prawnym sprawy konieczna i uzasadniona, a jej celem jest ochrona interesu prawnego powoda. Tym samym powód wnosząc o jej przyjęcie do rozpoznania ma na celu ochronę swoich praw podmiotowych, które zostały naruszone w postępowaniu przed organem i Sądem II instancji. W szczególności powód posiadał prawo wykazania 25 okresu stażu ubezpieczeniowego - co wykazał przeprowadzonym przed sądem I instancji postępowaniem dowodowym - w tym świadectwami pracy, umowami o pracę. W tym kontekście powód nie zgadza się z twierdzeniem Sądu Apelacyjnego, że w jego sprawie ustalenie to było niemożliwe a stanowisko to sankcjonuje negatywne ustalenia organu rentowego, który ustalił, że powód nie wykazał się tym stażem według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. W konsekwencji niezależnie od nie spełnienia przez powoda wymogów określonych w art. 184 ust. 1 pkt. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie przyznano mu prawa do świadczenia. W konsekwencji pomimo faktu, że powód spełnił wszystkie przesłanki określone przepisami prawa do nabycia ww. emerytury nie uzyskał jej ze względu na błędne ustalenia Sądu Apelacyjnego. W powyższym kontekście powód uważa, że naruszono w stosunku do niego w przedmiotowych postępowaniach zasadę określoną w art. 2 Konstytucji RP oraz art. 5 KC poprzez jego niezastosowanie. Powód bowiem spełnił wymogi określone przepisem prawa do nabycia emerytury w obniżonym wieku emerytalnym”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o: 1. wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; 2. w

przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - o oddalenie skargi kasacyjnej; w obydwu wypadkach o zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony potrzebą wykładni przepisów prawa (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz twierdzeniem, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej

propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618).

Autor skargi nie przedstawia – w uzasadnieniu wniosku - odpowiedniej jurydycznej argumentacji, którą wykazałby, że istnieje przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania określona w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. Przede wszystkim nie wskazuje przepisów prawa, z którymi wiązałby sugerowaną potrzebę wykładni.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci

naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.

Autor rozpatrywanej skargi – w próbie wykazania oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej – ogranicza się tylko do prostej negacji stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] w zakresie oceny zasadności prawa odwołującego się do spornego w sprawie świadczenia emerytalnego. Nie uwzględnia się przy tym – w uzasadnieniu wniosku – podstaw zaskarżonego wyroku i analizy interpretacyjnej przepisów prawa ubezpieczeń społecznych przedstawionej szeroko w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że Sąd pierwszej instancji nie dokonał wystarczająco wnikliwie kontroli przyjętego przez pozwany organ rentowy stażu

ubezpieczeniowego odwołującego się w oparciu o dokumentację zgromadzoną w aktach ZUS oraz w oparciu o pozyskaną dokumentację źródłową i nieprawidłowo przyjął do stażu ubezpieczeniowego łączny okres zatrudnienia ubezpieczonego w [...] Kombinacie Budowy Domów (późniejszy [...] Kombinat Budowlany „W.”) od 1 września 1972 r. do 21 maja 1975 r., a ponadto uwzględnił okres renty chorobowej od maja 1975 r. do 21 września 1976 r. opierając się jedynie na wyjaśnieniach ubezpieczonego, który *de facto* nie potrafił sprecyzować z jakiego tytułu i jakiego rodzaju oraz w jakim terminie pobierał świadczenia. Wobec braku jakichkolwiek dokumentów źródłowych pozwalających na ustalenie okresu i przyczyn przerwy w zatrudnieniu od 22 maja 1975 r. do 20 września 1976 r. przekraczającej nawet deklarowany przez ubezpieczonego okres rocznej przerwy spowodowanej bliżej niekreślonym świadczeniem, poprzestanie jedynie na enigmatycznych wyjaśnieniach ubezpieczonego bez wskazania, na czym Sąd Okręgowy opiera wiarygodność zeznań ubezpieczonego co do tego okresu, jawi się jako dowolne i stanowi o naruszeniu zasady swobodnej oceny dowodów. Wyłączenie tego okresu z ogólnego stażu ubezpieczeniowego przyjętego przez Sąd Okręgowy nie pozwala na przyjęcie, że ubezpieczony wykazał wymagany 25 letni okres składkowy i nieskładkowy według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. W konsekwencji Sąd drugiej instancji podzielił zasadność zarzutu apelacji organu rentowego naruszenia art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie uznania, że ubezpieczony spełnił przesłankę określoną w art. 184 ust. 1 pkt 2 powołanej wyżej ustawy w związku z § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Powyższe stanowisko zaskarżonego wyroku nie zostało skutecznie zakwestionowane w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Brakuje odpowiedniego wyводу zawierającego argumentację, którą autor skargi wykazałby walor oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.

Na marginesie należy wskazać, że odwołujący się może – w przypadku uzyskania dowodów potwierdzających uzupełnienie brakującego stażu ubezpieczeniowego – wystąpić z ponownym wnioskiem o przyznanie mu prawa do świadczenia emerytalnego.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. (pkt 1). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 ma podstawę w art. 102 k.p.c. Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 3 niniejszego postanowienia ma podstawę w § 16 ust. 4 pkt 2 w związku z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2019 r., poz. 68).